1848. **No. 65.**

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG **den 15 AUGUSTUS.**

Koninklijke Nederlandsche Loterij.

De **WAARNEMENDE GOUVERNEUR** van *Friesland*, brengt, bij deze, ter kennis van de daarbij belanghebbenden, dat door Zijne Excellentie den Heere Minister van Finantiën, bij resolutie van den 10 Augustus 1848, afdeeling Registratie en Loterijen, no. 47, is bepaald, dat de Loten der 205de Koninklijke Nederlandsche Loterij, gedurende de *vierde* week der trekking van de vijfde of laatste Klasse, beginnende op Maandag den 14 Augustus 1848, door de Collecteurs, Splitters en Debitanten tot geene hoogere prijzen, het opgeld daaronder begrepen, zullen mogen worden uitgegeven dan tot de navolgende, te weten:

BIJ VERKOOP:

Geheele Loten	*f* 80,00.
Halve	- 40,00.
Vijfde	- 16,00.
Tiende	- 8,00.
Twintigste	- 4,00.

Leeuwarden, den 12 Augustus 1848.

De waarnemende Gouverneur van Vriesland,
VAN BURMANIA RENGERS.

Koninklijke Nederlandsche Loterij.

De **WAARNEMENDE GOUVERNEUR** van *Vriesland*,

Brengt bij deze, naar aanleiding eener resolutie van Zijne Excellentie den Minister van Finantien van den 28 Julij 1848, afdeeling Registratie en Loterijen, no. 67, ter kennis van een iegelijk die daarbij belang heeft, dat door genoemden Heer Minister bij evengemelde resolutie, krachtens Zijner Majesteits besluit van den 31 Julij 1847, no. 82, is vastgesteld, de Koninklijke Nederlandsche Loterij no. 206, groot *negen honderd negentig duizend* Guldens, en bestaande uit 20,000 Loten, 10,000 Prijzen en 2 Premien.

Leeuwarden, den 12 Augustus 1848.

De waarnemende Gouverneur,
VAN BURMANIA RENGERS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 11 Augustus 1848, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 9,66½.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . .	- 171,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . .	- 171,00.

Leeuwarden, den 12 Augustus 1848.

De waarnemende Gouverneur van Vriesland,
VAN BURMANIA RENGERS.

PARIJS, den 9 Augustus.

Het decreet op de borgstelling der dagbladen is aangenomen met eene meerderheid van slechts 60 stemmen.

De mannen der Februarij-revolutie hadden zich vereenigd om de wet te doen vallen. Als men bedenkt dat 350 oud-gedeputeerden vóór het decreet stemden en het gouvernement slechts een 50 stemmen aanbragt, dan kan men nagaan over hoeweinig leden het Bestuur beschikt, en wordt het hoe langs zoo meer duidelijk, dat de leden der vorige kamer de hechtste steun zijn van de tegenwoordige orde van zaken.

— Drie vertegenwoordigers van Europesche Mogendheden zijn door den minister van buitenlandsche zaken aan den generaal *Caivagnac*, als hoofd des bewinds, voorgesteld geworden en hebben dezen de geloofsbrieven, die hen bij de Fransche republiek accrediteren, overhandigd. Het is de generaal baron *Fagel*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Koning der Nederlanden; de graaf *van Moltke*, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Z. M. den Koning van Denemarken, en de ridder *Peruzzi*, minister resident van Z. Keiz. Kon. Hoogh. den Aartshertog Groot-Hertog van Toscane. Bij het overhandigen zijner geloofsbrieven heeft de baron *Fagel* het volgende gezegd:

»Mijnheer de President! Door mijnen souverein benoemd, om hem bij de Fransche Republiek te vertegenwoordigen, heb ik de eer, u 's Konings brief te overhandigen, die mij bij haar als buitengewonen gezant en gevolmagtigden minister van Z. M. accrediteert.

»Geroepen om de banden van eendragt, die sedert lang zoo gelukkiglijk tusschen de beide landen bestaan, te handhaven en nauwer toe te halen, zal ik al mijne zorgen aanwenden, om die hoe langer hoe vaster te bevestigen, en om u, mijnheer de President, van de opregtheid der verzekeringen te overtuigen, welke ik de eer heb u in naam des Konings aan te bieden."

Van den 10den.

De nationale vergadering heeft heden hare belangrijke werkzaamheden voortgezet, en een aanvang gemaakt met de beraadslaging over een door de regering voorgesteld wets-ontwerp, strekkende om, in verband met de thans aangenomene verordeningen op den borgtogt voor de dagbladen, de misdrijven der openbare drukpers te beteugelen.

— Ofschoon de minister van buitenlandsche zaken, de heer *Bastide*, zonder eene bepaalde onwaarheid te zeggen, in de nationale vergadering eeft verzekert, dat de regering nog geene officieele mededeeling van de inname der stad Milaan ontvangen had, zoo valt er toch niet aan te twijfelen dat deze gebeurtenis inderdaad is voorgevallen. Alle berigten bevestigen heden deze tijding.

Het *Journal des Débats* minder duidelijk dan de *Constitutionnel*, is niettemin van oordeel, dat de zaak der Italianen verloren is. »Men verzekerde heden in de nationale vergadering, zegt het *Journal*, dat Milaan den 5den gecapituleerd heeft. Dit berigt heeft de meest smartelijke sensatie verwekt. Het is onbegrijpelijk, hoe binnen een tijdsverloop van 8 dagen, na den eersten aanval der Oostenrijkers, de zaak der Italiaansche onafhankelijkheid zoo op eens heeft kunnen verloren gaan en hoe al hare verdedigers, nog zoo talrijk, zich zoo geheel hebben kunnen laten ontmoedigen en tot wanhoop brengen."

Een Zwitsersch dagblad deelt de volgende bijzonderheden mede nopens de inbezitneming van Milaan door de Oostenrijkers: »In den avond van den 4den verscheen de voorhoede van de Oostenrijksche armée voor de Romeinsche poort, doch werd tot aan Malegnano teruggedreven. De Italiaansche troepen trokken de stad binnen met 200 krijgsgevangenen en 2 stukken geschut, die zij den vijand ontnomen hadden. Deze overwinning deed den gezonken moed der inwoners van Milaan herleven; zoodat zij hem voor een verrader des vaderlands verklaarden, die het zou durven wagen, om van eene capitulatie te spreken.

»*Karel Albert* dacht er anders over; want in den nacht van den 4den op den 5den capituleerde hij in het geheim op de volgende voorwaarden: De Piemontesche armée zal mogen aftrekken; het leven en de eigendommen der inwoners van Milaan worden gewaarborgd.

»In den morgen van den 5den liet de vijand zich niet zien, hetgeen eenige vermoedens opwekte; er vormde zich eene zamenscholing voor het nationaal paleis, waar de Koning zijn verblijf hield. *Karel Albert* verscheen op het balcon en verklaarde, dat hij eene capitulatie had voorgeslagen, doch dat *Radetzki* zijne voorwaarden had van de hand gewezen; hij zou dus de stad tot den laatsten droppel bloeds verdedigen.

»Het volk liet zich daardoor aanvankelijk te vreden stellen; doch kort daarna verklaarde *Olivieri*, dat de Koning de stad niet langer houden kon en deelde de voorwaarden der capitulatie mede. Nu kende de woede des volks geene grenzen meer; men wilde zich van *Karel Albert* meester maken en zijne bedienden liepen gevaar van hun leven. De Koning liet daarop door de Piemontesche troepen vuur op het volk geven, waardoor onderscheidene burgers sneuvelden.

Op het einde van dit berigt wordt gemeld, dat generaal *Zucchi* ten 6½ ure te Lugnano was aangekomen met de tijding, dat *Karel Albert* Milaan aan de Oostenrijkers had overgegeven en zich over den Tessino teruggetrokken had. De republiekeinen *Garibaldi* en *Massini* waren bij Monzano, eenige mijlen van Milaan, met 12 à 15,000 man gelegerd. — In hevige bewoordingen laten de Italiaansche bladen zich over de tweedragt uit, die de eenige oorzaak der geledene verliezen genoemd wordt, terwijl zij de Romeinen en Toskaners, de eersten om hun niet deelnemen aan den oorlog en de anderen om hun eerloos vlugten, met den vloek van geheel Italie belasten.

'sGRAVENHAGE, den 11 Augustus.

Gisteren avond hebben HH. Exc. de ministers weder eene vergadering gehouden, die ten 7 ure is aangevangen en tot in den nacht, en wel tot *één* ure heeft geduurd.

— Heden hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal hare nadere aangevangene overwegingen over het ontwerp van wet, houdende eene belasting op de bezittingen enz., voortgezet.

— Heden is er een langdurige kabinetsraad gehouden, waarin, naar men verzekert, onder anderen over het algemeen verslag der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, betrekkelijk de Grondwets herziening is geraadpleegd. Die bijeenkomst heeft ten 10 ure een aanvang genomen en heeft tot ruim 2 ure geduurd; waarna de raad van ministers weder eene zitting heeft gehouden.

— Uit het algemeen verslag van de rapporteurs omtrent de wetten tot herziening der Grondwet blijkt, dat 52 leden der Tweede-Kamer kennis hebben genomen van de antwoorden der Regering en van de voorgestelde wijzigingen. Men heeft zich bij het nieuwe onderzoek, bepaald tot de hoofdzaken, en zich onthouden van eene opzettelijke beoordeeling van de redenering der Regering, terwijl vele leden uitdrukkelijk hebben verklaard, te dien aanzien in hun geheel te willen blijven, en zich ten opzigte van vroegere en op nieuw ter spraak gebragte bezwaren eene volkomene vrijheid van oordeel voor te behouden.

Zonder nog toe te geven, dat het invoeren van *regtstreeksche verkiezingen* als beslist mogt worden aangemerkt, vermits de meerderheid daaraan had verbonden de voorwaarde eener gewijzigde zamenstelling der Eerste-Kamer, erkende men, dat het nadere voorstel der Regering, ten aanzien dezer Kamer, eene verbetering opleverde; maar men meende, dat deze verbetering nog kon worden voortgezet, door uitbreiding van den kring, tot welken de keuze der leden zoude worden beperkt. Sommige leden zijn op het denkbeeld teruggekomen, dat de leden der Eerste-Kamer ten allen tijde door den Koning moesten worden benoemd, anderen hebben gemeend, dat het ongeraden was, om de keuze aan de provinciale Staten op te dragen, omdat alsdan de ontbindbaarheid der Kamer haar doel zoude missen, ten ware ook de vergadering dezer Staten ontbindbaar werd verklaard.

De overgroote meerderheid heeft zich, vooral met het oog op de meer en meer blijkbare behoefte tot bezuiniging, tegen het voortdurend bestaan van den *Raad van State* verklaard.

Een niet onaanzienlijk aantal leden volhardt bij het gevoelen, dat de bepaling nopens de *briefwisseling met hoofden van kerkgenootschappen*, en omtrent de afkondiging van kerkelijke voorschriften, niet in de Grondwet behoort, en vindt daarin steeds een onoverkomelijk bezwaar. Vele leden verklaren, zich met de voordragt te kunnen vereenigen, doch onder uitdrukkelijk voorbehoud, dat de beteekenis der woorden »*behouden verantwoordelijkheid volgens de wet*" zal worden opgenomen in den zin, dien de Regering, bij de memorie van beantwoording, daaraan heeft gehecht.

Enkele leden hebben zich op nieuw en zeer stellig verklaard tegen het denkbeeld, om het beginsel van *vrijheid van onderwijs* in de Grondwet op te nemen. De groote meerderheid volhardde bij de betuiging, dat zij alleen tot het erkennen van dit beginsel toetrad, onder den waarborg, dat het voortdurend bestaan van een goed lager schoolwezen daardoor niet in de waagschaal zoude worden gesteld. Zij wenschte daarom niet alleen eene schoonklinkende verklaring, maar ook de bepaalde verpligting, om van overheidswege voor dergelijk onderwijs te zorgen, in de Grondwet geschreven te zien, en zij stelde hare goedkeuring van deze voorwaarde afhankelijk.

De groote meerderheid is op nieuw tegen het artikel omtrent het *regt van vereeniging*, zoodanig als het is voorgesteld, opgekomen; minder, wegens het erkennen van dit regt, dan wel omdat, naar haar inzien, de uitoefening van dit regt niet zoodanig zou kunnen geregeld worden, als de Regering dit bij de memorie van beantwoording bedoelde. Men duchtte, met het oog op eene strenge letterlijke opvatting der grondwettige voorschriften, dat de gewone wetgever niet wel bij magte zoude zijn, om de uitoefening van dit regt, onder bepaalde omstandigheden, te schorsen, en men wenschte uit dien hoofde een opstel, het welk aangevuld was in den geest der memorie van beantwoording en naar het voorbeeld der Belgische staatsregeling.

De vrees, dat ten aanzien der *wetgeving voor de Kolonien* de bemoeijing der Staten-Generaal te ver zoude kunnen worden uitgestrekt, is eer toegenomen, dan verminderd; te meer, omdat de Regering een voorschrift, hetwelk, toen het nog facultatief was, reeds te omvattend werd geoordeeld, door een voorschrift van gebiedenden aard heeft vervangen, en om dat door deze verandering het goedkeuren van dit voorstel nog bezwaarlijker is geworden dan te voren. — De groote meerderheid heeft zich niet duidelijk kunnen voorstellen, wat men bedoelde met »*het slot der koloniale rekening*" en »*het batig slot*", en zij achtte het ongeraden, om, ten aanzien van een onderwerp van zoo veel belang voor de inkomsten van den Staat, bepalingen in de Grondwet op te nemen, omtrent welker beteekenis thans reeds verschil van gevoelen bestond. Zij volhardde bij het aangegeven denkbeeld, om zich te bepalen tot het voorschrijven eener wet op het beheer en de verantwoording der koloniale geldmiddelen.

De wijze, waarop de bedenkingen omtrent een zoo teeder onderwerp, als het *inkomen van de Kroon*, zijn beantwoord, heeft algemeen leedwezen gebaard. Men had zich gevleid, dat de bedoelingen van de Kamer niet zouden zijn miskend, en men heeft aangemerkt, dat het bij de Rereging niet onbekend heeft kunnen zijn, dat de Kamer, van het eerste oogenblik dat van eene herziening der Grondwet sprake is geweest, wel den wensch heeft gekoesterd, dat daarbij eene vermindering van het inkomen der Kroon mogt worden verkregen, maar van dien wensch niet openlijk en regtstreeks in van haar uitgaande stukken, en dus ook niet in de verklaring van Maart gewag heeft willen maken, alleen omdat men er zoo hoogen prijs op stelde, dat het initiatief daartoe van de Kroon zelve moest uitgaan.

Betreffende het ontwerp no. X, aangaande het *onderwijs*, heeft de groote meerderheid, aannemende de beteekenis, welke in de memorie van beantwoording wordt gegeven aan de woorden »*eerbiediging van ieders godsdienstige begrippen*" verklaard, daarmede genoegen te kunnen nemen.

Omtrent de bepalingen van het ontwerp no. XII, en het behoud van 2/3 van sommige bezoldigingen, heeft men zich nogmaals algemeen ongunstig gestemd getoond, als niet billijk en onredelijk.

Met betrekking tot het *voorloopig kiesreglement* is men door de voorgestelde wijzigingen niet bevredigd, en men meent, dat de bezwaren daardoor zelfs onoverkomelijk geworden zijn. Men oordeelt, dat, met de bevoegdheid om te kiezen aan de tegenwoordige stemgeregtigden in de steden op te dragen, de census veel te laag zoude afdalen, en dat daardoor zoude worden afgeweken van de voorwaarde, onder welke de meerderheid tot het beginsel der regtstreeksche verkiezingen was toegetreden. Men oordeelde daarenboven, dat met het voorstel der Regering geenszins zoude worden te gemoet gekomen aan het bezwaar, wegens de onevenredigheid van de stemmenden in de steden en ten platten lande. Men heeft het echter onraadzaam geacht, om in dezen alleen van eene voorwaardelijke afkeuring te doen blijken; maar men heeft ook onder-

zocht, of, ten aanzien der kiesbevoegdheid, niet een of ander stelsel kon worden aanbevolen, waarmede aan de bestaande bezwaren werd te gemoet gekomen; — en alzoo is men het nagenoeg eens geworden, om der Regering in bedenking te geven, de benoeming op te dragen aan de tegenwoordige kiesbevoegden in de steden, met dien verstande, dat de census daar, waar die meer is dan ƒ160 en minder dan ƒ 20, tot dit bedrag zal worden terug gebragt of verhoogd, en aan de stemgeregtigden ten platten lande, met eene verhooging van den census van een derde, met uitzondering van Drenthe en Limburg, in welke provincien deze census tot ƒ 20 zoude worden opgevoerd.

Met eenige weinige uitzonderingen, hebben al de leden zich zeer stellig verklaard voor de benoeming bij *volstrekte meerderheid.*

— Uit het verslag, nopens de vermindering van den accijns op *gemaal* en *geslagt*, blijkt, dat te dien aanzien de vraag is geopperd, of de Kamer wel geroepen kon worden geacht, om eene inbreuk te maken op het stelsel van belasting; eene inbreuk, waarbij de geheele finantiële toekomst van het Vaderland betrokken kon zijn. De meerderheid heeft deze vraag ontkennend beantwoord, en begrepen, dat de Kamer zich behoorde te bepalen bij den arbeid der grondwets-herziening. Tevens heeft men het ongeraden geoordeeld, om eenige verandering in het stelsel van belasting te maken, zonder tevens een blijvend middel aan te wijzen, om in het ontbrekende te voorzien.

De Regering heeft niet te min bij hare voordragt, ten aanzien dezer ontlasting, volhard, op grond, dat het niet met hare waardigheid zoude strooken, eenmaal gedane beloften onvervuld te laten, en daardoor aanleiding te geven tot eene teleurstelling, die, ook uit een staatkundig oogpunt, bedenkelijk kon wezen. — In de ontwerpen zijn geene andere wijzigingen gebragt, dan dat zij in twee afzonderlijke zijn gesplist, en dat is voorgesteld, om de verminderingen met den eersten October aanstaande te doen werken.

— Het verslag der Commissie uit de Tweede Kamer over de voorgestelde belastingen en het antwoord der Regering daarop zijn bekend gemaakt. De Kamer betwijfelt of deze 2de Kamer wel kan medewerken tot eene belasting op de bezittingen, die gelijk zou staan met 15 à 18 ten honderd der inkomsten, en acht haar zelfs daartoe zoo al niet onbevoegd dan toch ongeschikt. Zij acht het te kort van elf millioen geenszins bewezen, en de geraamde uitgaven van Oorlog voor inkrimping vatbaar. Zij wilde meer weten van de O. I. inkomsten, en achtte dat de raming van dat te kort op $4^1/_2$ millioen geenszins op genoegzamen grond alzoo was gegist. Zij verlangt de gronden te kennen van het vermoeden, dat er op de raming der opbrengsten dit jaar een te kort van een millioen zou zijn. Zij meent dat het te kort door afschaffing van gemaal en geslagt à ƒ 1,300,000 buiten berekening moet blijven, omdat die afschaffing thans stellig ongeraden is. En wat nu de belasting zelve op de bezittingen betreft, deze is als op het kapitaal drukkend en door de harde maatregelen die zij zou vorderen, en door de bekrimping die er het gevolg van wezen zou, en door de onregtvaardige ongelijkheid van ook op niet winstgevende bezittingen te drukken, vrij algemeen afgekeurd.

De Regering heeft geantwoord dat dit ontwerp eene vraag van beginselen geldt, of men door geldleening of uitgifte van papier de last op de toekomst mag schuiven, of dat het beter is de bezwaren dadelijk te dragen. Zij meent het laatste. Zij acht de tegenwoordige Kamer tot het nemen van dien maatregel bevoegd. Zij acht de oorlogskosten onvermijdelijk. Ten opzigte der O. I. geldmiddelen, bestaat te veel onzekerheid om het te kort, minder te durven stellen. Zij meent dat de berekening van het te kort op de belastingen niet overdreven is, daar de bezwaren vooral op het 2de halfjaar zullen drukken. Zij mogt de beloofde wijziging in de accijnsen niet achterwege laten, doch als die met October werd ingevoerd zou dit verlies slechts de helft bedragen, voorts is het nader gebleken dat uit de regeling der fondsen van kwade posten nog ƒ 462,000 voor 1848 zou te goed komen, waardoor het gansche te kort van ongeveer elf millioenen op tien millioen een honderd duizend gulden gesteld kan worden.

De Regering stelde de belasting op de bezittingen, omdat de inkomsten van velen, dit jaar zoo verschillend kunnen zijn van de vroegere, en achtte dat zij uit de inkomsten zal gevonden worden. Zij geeft voorts toe dat de belasting eerst met een bezit van ƒ 3000 zal aanvangen.

Zij meent dat $^3/_4$ pCt. niet te veel is om elf millioen te bekomen, en acht dat bij uitbreiding der vrijstelling voor de ambtenaren tot een inkomen van ƒ 800, deze belasting niet meer dan ƒ 350,000 zal opbrengen, en keurt een opklimmende schaal af.

— Thans is ook bekend het algemeen verslag der commissie van rapporteurs uit de afdeelingen der Tweede Kamer, betreffende het wets-ontwerp tot *nieuwe verhooging van hoofdstuk X der begrooting van* 1848. (*Oorlog*).

Vele en velerlei zijn de bedenkingen, in de afdeelingen tegen dit ontwerp ingebragt. De voornaamste is deze, dat de meerderheid der leden niet inziet, dat er thans nog, even als in Maart ll., zoo dringende noodzakelijkheid bestaat van buitengewone wapening en voorziening in de verdediging des lands, in die mate, dat daarom de reeds zoo zeer bezwaarde schatkist nog wederom met nagenoeg twee millioen belast moet worden. Andere bedenkingen gelden meer de cijfers voor enkele posten uitgetrokken, die in vergelijking met vroegere te hoog geraamd voorkomen, en ook de meerdere of mindere noodzakelijkheid der kosten, welke de Regering wil besteden om enkele vestingen te versterken, waaronder er naar het oordeel der meerderheid zijn, die toch van weinig of geen nut zijn kunnen.

De Regering heeft op de gemaakte bedenkingen in het breede geantwoord. Zij beschouwt den stand van zaken uit een ander oogpunt dan de kamer; terwijl deze voornamelijk let op het bezwarende der meerdere uitgaven, ziet de regering in de eerste plaats op haren pligt om op alle mogelijke gebeurtenissen voorbereid te zijn. De Regering toch acht tegenwoordig de noodzakelijkheid daartoe, vooral sedert het ontstaan der kwestie ten aanzien van Limburg, niet geringer dan in Maart ll. De Regering verklaart echter daarbij, dat hare bedoeling niet is om, wat er ook gebeure, de aangevraagde som in allen gevalle te gebruiken; zij wil slechts gedekt zijn voor de mogelijke behoefte. Veranderen de omstandigheden, dan zal zij zich beijveren de zaken zoodra mogelijk op den gewonen voet terug te brengen, en de ligtingen, welke thans buitengewoon tot de active dienst zijn opgeroepen, ten spoedigste weder geheel of gedeeltelijk te ontslaan.

Van den 12den.

De Regering heeft eene nieuwe nota van wijziging in het ontwerp der gewijzigde Grondwet aan de Tweede Kamer ingeleverd. De voornaamste wijzigingen zijn de volgende: — De wet regelt de uitoefening van het regt van vereeniging in het belang der openbare orde. — De wet regelt de wijze van beheer en verantwoording der koloniale geldmiddelen. — De leden der Eerste Kamer zijn verkiesbaar in de provinciën van één tot de vier duizend hoogst belasten. — De Tweede Kamer heeft het regt van onderzoek (enquête) te regelen door de wet. — Achter het artikel betreffende de vrijheid van Godsdienst te stellen, »behoudens de bescherming der maatschappij en harer leden tegen de overtreding der strafwet." — Er wordt overal in het rijk van overheidswege openbaar lager onderwijs gegeven. — In stede van 2/3 der jaarwedde als schadevergoeding aan titularissen van af te schaffen levenslange aanstellingen, wordt voorgesteld die schadevergoeding bij de wet te regelen. — De leden der Tweede Kamer worden gekozen (blijkens de voorgestelde wijzigingen in het kiesreglement):

a. Uit hen, die in de steden, volgens de reglementen voor het bestuur der steden, zoo als deze op iedere plaats in werking zijn, de vereischten bezitten, om tot kiezers te worden benoemd, met dien verstande, dat het vereischte belastings-bedrag te Amsterdam tot ƒ 160 wordt verminderd, en te Hindelopen, IJlst, Sloten en Stavoren tot op ƒ 20 wordt verhoogd.

b. Uit hen, die ten platten lande, volgens de reglementen op de zamenstelling der Staten in de provincien zoo als deze op iedere plaats in werking zijn, stemgeregtigd zijn, met dien verstande, dat het vereischte belastings-bedrag wordt verhoogd:

Voor Noord-Braband tot op ƒ 32; Gelderland tot op ƒ 32: Zuid-Holland tot op ƒ 40; Noord-Holland tot op ƒ 40; Zeeland tot op ƒ 40; Utrecht tot op ƒ 40; Vriesland, behalve de eilanden, tot op ƒ 30; Overijssel tot op ƒ 32; Groningen tot op ƒ 32; Drenthe tot op ƒ 20; Limburg tot op ƒ 20; de Vriesche eilanden Ameland en Schiermonnikoog tot op ƒ 20. De ambtenaar, die in een hoofdkiesdistrict ter verkiezing voorzit, is in dat district niet verkiesbaar.

Voor de benoeming tot afgevaardigde of kandidaat wordt de volstrekte meerderheid der uitgebragte stemmen gevorderd. Bestaat zoodanige meerderheid niet, dan wordt opgemaakt eene lijst dergenen, die de meeste stemmen op zich hebben vereenigd en bevattende tweemaal zoo veel namen als er kenzen te doen zijn. De keuze moet zich tot de daarop gebragte personen bepalen, en bij gelijkheid van stemmen is de oudste benoemd.

AMSTERDAM, den 9 Augustus.

Heden morgen, ongeveer ten tien ure, kwam de vergadering der maatschappij *Tot Nut van 't Algemeen* bijeen, om hare gisteren begonnen werkzaamheden voort te zetten. Daar huiselijke omstandigheden den heer *S. Muller* verhinderden de vergadering bij te wonen en die alzoo te praesideren, nam de heer *J. Boeke* die taak op zich. Na voorlezing en goedkeuring der notulen, leveren de verschillende gisteren benoemde commissien hare rapporten in; die, welke de dubbeltallen van beoordeelaars over de in te komen prijsschriften heeft zamengesteld, geeft haar rapport aan het hoofdbestuur over, dat daarvan nader zal kennis nemen. De commissie die belast is met het onderzoek, of de gedane voorstellen door de departementen Leeuwarden en Uithuizen ingekomen voorstellen in de vergadering van heden zullen behandeld worden, adviseert dat men de vraag wat de eerste helft betreft bevestigend zal beantwoorden, de tweede echter voorloopig ter zijde stellen. Overeenkomstig die beslissing maakt de voorzitter bekend, dat dus na de behandeling van de voor heden beschrevene werkzaamheden, het voorstel van Leeuwarden zal behandeld worden, dat namelijk daarin bestaat, om aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal een adres, in de algemeene vergadering der maatschappij gearresteerd, in te leveren, houdende bedenkingen tegen art. 224 van het gewijzigd ontwerp van grondwet, over het onderwijs. In het concept-adres dat het departement er bijvoegt en dat aan de vergadering wordt voorgelezen, geeft de maatschappij te kennen dat zij de bedenkingen deelt in de bureaux der kamer tegen dat artikel gemaakt, bedenkingen die zij met genoegen gezien heeft dat in het antwoord der Regering gedeeltelijk zijn opgelost, door de bijvoeging dat »het onderwijs aan de aanhoudende zorg der Regering blijft aanbevolen." De maatschappij meent echter, zegt het adres verder, dat hiermede niet alles is voorgekomen, waarom zij meent er op te moeten blijven aandringen, dat men de bijvoeging: »met eerbiediging van elks godsdienstige begrippen" ter zijde late, daar het haar voorkomt, dat die bijvoeging niet dan hoog schadelijk voor het onderwijs zijn kan, ja het met gewissen ondergang bedreigt. Geen tak van wetenschap toch kan op scholen behandeld worden zonder in eenige mate, hoe gering dan ook, daarbij een of ander godsdienstig gevoel aan te raken, waartegen dus de eerste de beste moedwillige knaap met de Grondwet in de hand zoude kunnen opkomen en zoodoende het onderwijs onmogelijk maken.

Deze zaak dus zal na de gewone werkzaamheden in behandeling komen. Eene derde commissie, belast met het onderzoeken van een voorstel uit het dep. Oude Wetering, verklaart, dat het haar is voorgekomen, dat het onderwerp niet genoeg van dadelijk belang is, om het nog heden in beraad te nemen.

Alsnu tot de bijzondere voorstellen volgens de punten van beschrijving overgaande, wordt het eerst het voorstel van het hoofd-bestuur in overweging genomen, houdende, dat behalve de gewone prijsvragen nog twee buitengewone zullen worden uitgeschreven, die onder no. 34 en 35 op de tweede lijst der prijsstoffen, als door de dep. Leijden en Alkmaar uitgeschreven, worden opgegeven.

No. 1. der voorstellen gaf aanleiding tot eene langdurige discussie, doch werd met 280 tegen 188 stemmen *aangenomen.*

No. 2. mede aan het hoofdbestuur, over de zoogenaamde *Bijzondere Scholen*, gaf mede aanleiding tot lange en warme discussien, maar werd na eene, door het hoofdbestuur voorgestelde wijziging, dat bij het eerste punt zoude gevoegd worden de woorden: »*de Maatschappij wenscht de toepassing der beginselen van het rapport voor zoo veel die bij veranderde tijdsomstandigheden mogelijk zal blijken*," met eene overgroote meerderheid *aangenomen.*

No. 3. betreffende hetzelfde rapport van wege het departement Hoogkerk, werd door hetzelve *ingetrokken.*

No. 4. van het depart. Gouda, om aan het hoofdbestuur op te dragen een werkje te doen zamenstellen over het verplegen en oppassen van zieken. Hierover heeft eene korte discussie plaats, waarna het voorstel bij acclamatie wordt *aangenomen.*

No. 5 van het departement Deventer, ter aanvulling van art. 43 la. 4, der wet, strekkende dat de *stellige* keuze der prijsvragen, altijd uit de daarvan *door de departementen* opgemaakte dubbeltallen, zullen behooren gekozen te worden, wordt met groote meerderheid van stemmen *verworpen.*

No. 6. van het departement Grouw, over de subsidien voor de herhalingbewaarscholen enz., wordt door het hoofdbestuur en door het algemeen departement bestreden. Met zeer groote meerderheid van stemmen wordt het voorstel *verworpen*, zoo mede bij acclamatie no. 7 van wege het departement Gouda, tot ampliatie van art. 7 der wetten.

Alsnu is aan de orde een voorstel van het hoofdbestuur, betrekkelijk het gebruik van het batig saldo over het dienstjaar 1848—1849, ten bedrage van ƒ 4662,40, volgens art. 78 der wet. Dit voorstel wordt bij acclamatie *aangenomen.*

Eindelijk is aan de orde het voorstel der departementen Leeuwarden en Uithuizen, tot het indienen van een adres aan de Tweede Kamer van de Staten-Generaal, betrekkelijk de bepalingen der grondwet over het onderwijs.

Nadat dit voorstel door prof. *Hofstede de Groot* toegelicht, door den heer *van Dam van Isselt* ondersteund en namens het hoofdbestuur bij monde van den heer Mr. *D. A. Portielje* beantwoord was, hebben de heeren: *van Swinderen*, *Hofstede de Groot*, Do. *van Gilse* namens het hoofdbestuur, *van Dam van Isselt*, *P. de Raadt*, Dr. *de Gaaij Fortman* en Dr. *Heije*, daarover nog het woord gevoerd, waarna door den voorzitter voorgeslagen wordt, het voorstel nu in rondvraag te brengen, met die bepaling, dat de redactie zal worden onderzocht en des noods gewijzigd door eene speciale commissie, in dien geest, dat de maatschappij wenscht het Christelijk beginsel in het openbaar onderwijs gehandhaafd te zien, en hoopt dat dienovereenkomstig de bepaling der grondwet geschreven worde. Bij stemming wordt het voorstel met 327 tegen 76 stemmen *aangenomen.*

De afgevaardigde van het departement Heerenveen vraagt het hoofdbestuur naar de reden, waarom de verschijning van het natuurkundig schoolboek zoo lange vertraging ondervindt. Als reden wordt opgegeven, dat de man, aan wien de zamenstelling van dit werk was opgedragen, overleden was.

Het voorzittend departement Beverwijk zegt den voorzitter dank voor de goede leiding der handelingen.

Hierna sluit de voorzitter, ten 5 ure, met eene korte toespraak deze 64ste algemeene vergadering der maatschappij: *Tot Nut van 't Algemeen.*

Van den 12den.

Den 10 dezer is te Utrecht de vijfde algemeene vergadering van het Nederlandsche Onderwijzers-Genootschap gehouden, in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen. De bijeenkomst is door den voorzitter, den hoogl. *Hofstede de Groot*, geopend met eene belangrijke redevoering, waarin hij de vraag behandelde, welke zal voortaan de geest van het Nederl. Onderwijzers-Genootschap zijn?

Als inzender van de bestgekeurde wereldkaart voor schoolgebruik, is bekroond de heer *H. F. Puls*, onderwijzer te Diemen.

Na den afloop der werkzaamheden, hebben de leden een historisch concert in de Domkerk, door den heer *Nieuwenhuizen* gegeven, bijgewoond.

— Men verneemt uit Petersburg, dat Z. M. de Keizer van Rusland, verwittigd geworden zijnde, dat de heer ridder *de Brunet*, hoogstdeszelfs consul-generaal in het koningrijk der Nederlanden, het vijftigste jaar van zijne onafgebroken dienstbetrekking voltooid heeft, oogenblikkelijk dien ouden en eervollen dienaar met het groot lint der St. Stanislaus-orde begiftigd heeft, en voorts dit gunstblijk willende doen verzeld gaan van alles, wat het nog streelender kon maken, deze gelegenheid heeft waargenomen, om de orde van St. Anna, 3de klasse, te schenken aan de beide hoofd-beambten van het consulaat, den heer *Tannenberg* en den heer *Louis de Brunet*, zoon van den consul-generaal.

— Het Handelsblad meldt heden: Volgens een schrijven van onzen Berlijnschen correspondent is de moeijelijkheid ten aanzien van den wapenstilstand met Denemarken aanmerkelijk verminderd. Te weten de Rijksbestuurder moet volmagt gegeven hebben aan Pruisen tot de sluiting, niet van den vroeger gemelden wapenstilstand, maar van een wapenstilstand op nieuwe grondslagen. Eene van de nieuwe voorwaarden zoude daarin bestaan, dat men de Duitsche troepen in de beide hertogdommen liet, onder de bevelen van den generaal *Wrangel.* Er bestond reden om te gelooven, dat Pruisen ook in allen gevalle met de onderhandelingen met Denemarken zoude belasten. Het staat echter te bezien of Denemarken zal toestemmen om op deze aldus gewijzigde grondslagen te onderhandelen.

LEEUWARDEN, den 14 Augustus.

In de Vergadering van de Heeren Staten van Vriesland van heden, is de Algemeene Provinciale Begrooting, dienst 1849, vastgesteld.

De vergadering is daarna met eene korte aanspraak door den Voorzitter in naam des Konings gesloten.

— Bij Koninklijk Besluit van den 3 Augustus 1848, no. 98, zijn verplaatst, de controleurs van 's Rijks belastingen, *W. I. Verkuijl*, van Leeuwarden naar de tweede afdeeling te Groningen; *W. J. L. Grobbee*, van Alphen (Zuid-Holland) naar Leeuwarden.

[illegible] de Koning heeft dezer dagen bij de verschillende regimenten van het [illegible] als tweede luitenants benoemd de onder-officieren: *J. F. van Regteren*, *W.* [illegible], *J. J. F. Janssens*, *T. Schneider*, *J. van der Ree*, *G. J. ten Raa*, *D.* [illegible], *A. Leers*, *H. J. Herbig*, *F. van Altena*, *F. J. Hoogendoorn*, *A. C. van der* [illegible], *N. J. Wagelmans*, *C. N. Peereboom*, *D. D. P. van Herwaarden*, *R. J.* [illegible] *van der Poel*, *W. Pieters*, *H. Pilger*, *F. N. Boer*, *A. J. de Koff*, *P. J. J.* [illegible], *A. v. d. Hurk*, *W. Bellaard Lormier*, *J. G. Bühler*, *H. A. v. d. Groe*[illegible], *W. F. van Regteren*, *J. Ströhmsdorfer* en *W. Zahn*; — en als 2de luitenants in Oost-Indie de onder-officieren: *W. B. Graas*, *H. H. G. Peltzer* en *W. J. Döderlin de Win*.

— Uit Dockum wordt gemeld, dat de heer *Eduard Hetz*, van Frankfort, den toonkunstenaren, gelijk voor eenigen tijd te Franeker, door de uitvoering van verschillende stukken op de piano, twee genotvolle avonden geschonken, en op nieuw bewaarheid heeft, het gezegde van *Liszt*, dat hij niet geboren was om piano's te maken, maar om ze zelf te bespelen.

— Bij een geweldig onweder, hetwelk den 10 dezer tusschen 8 en 9 ure boven de stad Zwolle en omtrek losbarste, heeft de bliksem een koetshuis, stal, schuur en hooiberg, behoorende tot de buitenplaats van den heer *Ramaer*, in de asch gelegd. Ook de spits der Betlehemsche kerk werd getroffen en ter lengte van 20 voet vernield; gelukkig bleef het overige gebouw behouden. — Ook in deze provincie, is onder het dorp Tjerkwert, in den morgen van dien dag, eene boerenhuizinge door den bliksem getroffen, eene prooi der vlammen geworden.

— Uit Groningen wordt gemeld: Het alhier ter stede van tijd tot tijd aangevoerde krijgsmateriëel is wederom met het navolgende vermeerderd: Zaturdag den 5 dezer, zijn per beurtman van Amsterdam aangekomen eenige kisten met sabels; Maandag den 7 dezer, een tjalkschip van Delft, geladen met granaten en houwitsers, waarvan een gedeelte naar Delfzijl is vervoerd, en gisteren een tjalkschip, insgelijks van Delft, geladen met kisten vol sabels voor kavalerie en infanterie, alsmede ijzeren voetstukken en vestingbokken. Deze goederen worden in het arsenaal opgezet.

— Uit Amersfoort schrijft men: Den 8 dezer zijn voor het staats-examen opgekomen 12 jongelieden en *allen* toegelaten; den 9den opgekomen 12, van welke 10 zijn toegelaten en 2 afgewezen, den 10den 12 opgekomen, 3 afgewezen; den 11den zijn van de 12 geexamineerden 11 toegelaten.

SCHEEPVAART TE HARLINGEN.

Binnengekomen. 3 Augustus T. J. Frankema, *Verwagting*, Leith, kool. 5 dito. T. Colijer, *Magnet (S.)*, Londen, ledig. 7 dito. W. Wentel, *Lord John Russell (S.)*, Londen, ledig. 8 dito. R. D. Lovius, *Onderneming*, Noorwegen, hout. 9 dito. C. Lie, *Enigheden*, Drammen, hout; H. H. Ebes, *Alida*, Oudsoen, hout; J. Keur, *Hendrik*, Oudsoen, hout; M. Eitsen, *George Washington*, Drobak, hout. 10 dito. H. W. Nevill, *Lion (S.)*, Londen, ledig; K. E. Boswijk, *Ceres*, Memel, hout. 11 dito. H. J. Westers, *Jurriane Johanna*, Memel, hout.

Vertrokken. 5 Augustus. S. Cook, *Sir Robert Peel (S.)*, Londen, boter en vee. 8 dito. C. Hagensen, *Argo*, Drobak, ballast. 9 dito. W. Wentel, *Lord John Russell (S.)* Londen, boter en vee; T. J. Frankema, *Verwagting*, Engeland, stukgoederen.

205de KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

Trekking der vijfde klasse.

9de Lijst. No. 17894, een prijs van *f* 100,000. No. 8763, een prijs van *f* 2500.
10de Lijst. No. 2498, een prijs van *f* 2500.
11de Lijst. No. 17827, een prijs van *f* 1500.
12de Lijst. Nos. 2210, 5716, 9293 en 3317, ieder een prijs van *f* 1000.

MENGELWERK.

KAPITAAL EN ARBEID.

(*Vervolg van no.* 59.)

Ziet hier eenige trekken uit het werk van M. Chevalier, en de beoordeeling daarvan, waarvan in een vorige Courant gesproken is.

VERMINDERING VAN WERK, VERHOOGING VAN LOON.

Door welke wet wordt in een land, waar de arbeid vrij is, het loon geregeld? Door den overvloed van kapitaal in verhouding tot de handen die werk zoeken. Hier geldt weder die eeuwige wet van vraag en aanbod, die bij alle overeenkomsten voorzit. Een fabrijkant heeft juist kapitaal genoeg, om aan honderd arbeiders werk te verschaffen, tegen *f* 4. Er komen 200, nu moet hij óf ze laten gaan, óf, zoo hij alles wil gebruiken *f* 2 den man betalen, óf zijne fabrijk sluiten. Eene andere keuze blijft er niet. Hoe meer alzoo de bevolking in verhouding tot het kapitaal klimt, hoe meer de arbeidsloonen dalen. Zij zullen dalen tot schade voor den algemeenen welstand, ten spijt van het beroep op de christelijke liefde, ondanks de kreet van de geschokte menschelijkheid. Dat is Ierlands lot, waar de arme landbouwer, naarmate de menschen zich vermenigvuldigd hebben, terwijl het kapitaal op gelijke hoogte is gebleven, van het gebruik van vleesch is gedaald tot droog brood, van brood tot goede aardappelen, van melige aardappelen tot glazige en kleijige, die op een gegeven stuk gronds in grooteren getale kunnen groeijen. Dat is vreeselijk, maar het is eene stale noodzakelijkheid. Waar niets is, verliest de Keizer zijn regt, luidt het oude spreekwoord, desgelijks het volk, het moge dan souverein zijn of niet.

Tribunen, philantropen, volksredenaars, doorploegt uw brein, gij zult geen andere slotsom vinden dan deze: jammerlijke ellende, waar vele handen zijn en weinig kapitaal. Wetten en decreten, zullen arbeid en loon waarborgen! IJdele pogingen! uw waarborg zal nietig zijn, zoo lang gij geen kapitaal hebt voortgebragt, en gij zult dit niet kunnen voortbrengen dan door nuttigen arbeid, door spaarzaamheid, onthouding, geduld. Eene algemeene verhooging der werkloonen of eene vermindering der werkuren uit te schrijven, blijft eene dwaasheid, zoo lang het kapitaal niet vermeerderd is. Zie daar een anderen fabrijkant, die twee honderd man in het werk heeft: gij eischt dat hij het loon verdubbele, hij doet het, maar gebruikt voortaan slechts honderd man; wat zult gij met de andere honderd doen, wien hij hun afscheid geeft. Ge antwoordt: de Staat zal hun werk geven en nationale werkplaatsen oprigten. Goed zoo. Maar voor die werkplaatsen is kapitaal noodig: waar zult gij het vinden? Men schept geen kapitaal gelijk Deucalion menschen schiep, door steenen over den schouder te werpen. Zoo de Staat het noodige kapitaal wil bekomen, dan moet hij van de burgers nemen of leenen, maar dan zullen deze minder kapitaal bezittende, genoodzaakt zijn andere werklieden weg te zenden; terwijl gij aan de eene zijde bezigheid geeft, zullen er aan de andere zijde even zoo velen werkeloos worden, die u wederom werk zullen komen vragen.

Gij zult nooit gedaan hebben. Het is Ixions rad.

WAT IS KAPITAAL?

De werktuigen, de machines, de toestellen, waardoor men eene betere wijze van vervaardiging vindt, is kapitaal. De krachten der natuur, eenmaal toegepast, bedwongen en dienstbaar gemaakt aan den wil der menschen, de wind door de wieken der molens, de waterval door het kleprad, de stoom door de cilinder-buis — 't is kapitaal; de verzameling van grondstoffen voor de goedkoope fabrijkaadje, de fabrijkaadje in het groot — is kapitaal. De bekwaamheid van den werkman zelven, door voorbereidend onderwijs, door leerjaren of langdurige ervaring verkregen, waardoor de voortbrenging wordt vermeerderd en verbeterd — is kapitaal. Zoo is dan de schepping en vermeerdering van het kapitaal de eerste voorwaarde van den vooruitgang des volks, de tweede: de wetenschap moet dezelfde voorwaardsche beweging volgen, opdat het toenemend kapitaal eene steeds nuttiger bestemming vinde. — In geen staat in Europa kan het kapitaal aangroeijen, zonder dat de kennis der menschen vermeerdere en de geheele bevolking daaraan deel hebbe.

REGELING VAN DEN ARBEID.

De vrije concurrentie, zegt Louis Blanc, is de geesel der maatschappij. Zij is niet slechts verderfelijk voor den man, die met handenarbeid zijn brood [illegible], maar ook voor den gezeten burger. Ik geef toe, de concurrentie heeft [illegible] schaduwzijde. Hare kampplaats is met lijken bezaaid. Hoe menige gegron[illegible] geoorloofde hoop is er te loor gegaan; hoe menig gezin heeft er zijne toekomst zien vernietigen. Ik ontveins het niet, ik betreur het diep. Maar is ook de loopbaan der vrijheid niet met puinhoopen bedekt? Schanddaden hebben haren heiligen grond bedekt, zij is met bloet bespat. De guillotine is op dezen bodem ingewijd, het athëismus heeft er den schepter gezwaaid, uitbraaksels van het menschdom hebben er op gepraald. Moet men daarom de vrijheid vloeken? Waarom dan de vrijheid van den arbeid verantwoordelijk gesteld, voor de logentaal die in haren naam wordt gesproken, voor de misdrijven, die in haren naam worden gepleegd?

Van alles wordt misbruik gemaakt, zelfs van de heerlijkste beginselen.

Louis Blancs regeling voert tot onmagt en dwingelandij: zij geeft slechts aan de hommels het regt om den honig te verteren, die door de nijvere bijen met moeite werd vergaard. *De ware regeling van den arbeid moet op dit beginsel gegrondvest zijn, dat elke belooning geregeld worde, naar mate van den omvang en van het gewigt van elks verdiensten.* Dit is eene moeijelijke en langdurige taak, en om haar te voltooijen zullen geslachten er aan moeten arbeiden. Regeling van den arbeid, wat beteekent dit? Dit woord, waaraan zich zoo vele onbestemde verwachtingen vastklemmen, dat op zoo vele banieren schittert is nooit regt omschreven, door hen, die het 't meest in zwang hebben gebragt. Misschien heeft het daardoor juist te grooteren opgang gemaakt.

De mensch, vooral de ongelukkige, hangt bij voorkeur aan alles wat geheimzinnig is, omdat zijn opgewonden verbeelding, in de rookwolken, waarmede de afgod, die men hem voorhoudt, omhuld is, alles meent te ontdekken, wat zijn leed verligten, zijn lijden in vreugde kan verkeeren.

Regeling van den arbeid in den ruimsten zin des woords, moet bestaan in eene zamenstelling van inrigtingen, die den handwerksman in alle toestanden, waarin hij geplaatst wordt, werkelijk hulp bieden, van zijne geboorte af tot zijnen overgang naar eene betere wereld. Zoo beteekent zij niet slechts eene verzekering van goed loon voor goed werk, maar zij omvat evenzeer alles wat hij noodig heeft om zijne kindsheid te beschermen, zijne jeugd te vormen, zijn' mannelijken leeftijd te bemoedigen, zijnen ouderdom te schragen. En ziet. De nieuwe rigting der maatschappij, die in 1789 haren aanvang nam, biedt talrijke elementen aan om deze breede lijst te vullen. Wij hebben voor het kind de minnezaal, de bewaarschool, daarna de leerschool; voor den jongeling de school, de ambachts-school. De man van rijpen leeftijd, in het bedrijvig leven, vindt meerder verscheidenheid van ondersteuning. In de eerste plaats noemen wij met eerbied de Spaarbank, wier grootste voordeel niet bestaat in het verzamelen van een noodpenning voor den slechten tijd, voor den ouden dag, die niet alleen lof eischt omdat zij den handwerksman zelven doet medewerken tot vergrooting van het nationaal vermogen.

De Spaarbank verheft de zedelijke waarde van den mensch. Zoodra hij daar zijne bijdrage gestort heeft, gevoelt hij zijne waarde en rigt er zijne levenswijze naar in. Het verkrijgen van een eigendom is voor den arbeider, wat voor den reus der Mijthe de aanraking van den grond was, eene bron van kracht. Van dat oogenblik af begint hij vooruit te zien, de toekomst krijgt voor hem eene beteekenis, het leven een doel.

(*Het Slot volgt.*)

*** Getrouwd:
Lemmer, den 6 Augustus 1848. — H. W. BRANDSMA, en J. S. VISSER.

*** Getrouwd:
Leeuwarden, den 13 Augustus 1848. — J. VALK, *van Amsterdam*, en T. de BOER, *van Leeuwarden*.
Eenige kennisgeving.

*** Den 5 Augustus 1848 is te Freienralde bij Berlijn voorspoedig van eene welgeschapene Dochter bevallen, de Hoog Wel Geboren Vrouwe SUZANNA CHRISTINA, Baronnesse von GOTSCH, geboren Hofstede.
Eenige kennisgeving.

*** Heden verloste voorspoedig van eene welgeschapene Dochter, E. J. GOTER, Echtgenoot van
Sint Anna-Parochie, den 8 Augustus 1848. — A. H. PALSMA.

*** Heden beviel van eene welgeschapene Dochter T. RODENHUIS, geliefde Echtgenoot van
Harlingen, den 10 Augustus 1848. — G. VALCKENIER.

*** Heden avond omstreeks 8 ure beviel zeer voorspoedig van een' welgeschapen Zoon, TRIJNTJE FERWERDA, geliefde Huisvrouw van
Tzum, den 10 Augustus 1848. — F. JANSEN.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene Dochter TRIJNTJE de JONG, geliefde Echtgenoote van
Sneek, den 12 Augustus 1848. — K. WALSTRA.
Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed na eene langdurige ongesteldheid, mijne geliefde Echtgenoot KAATJE GERLOFS HOLWERDA, in den ouderdom van bijna zeven en veertig jaren.
Kollum, den 1 Augustus 1848. — J. L. SIKKAMA.

*** Na eene korte doch hevige ongesteldheid, overleed heden mijn waarde Man en mijner Kinderen zorgdragende Vader, FEDDE PIETERS de VRIES, in leven Mr. Bakker en Koopman alhier, in den ouderdom van ruim 58 jaren, van welke ik ruim 30 jaren met hem door den Echt was verbonden.
Warga, den 7 Augustus 1848. — JELTJE D. STEENHUIZEN, Wed. F. P. de Vries.

*** In den namiddag van heden, overleed in den ouderdom van 61 jaren, de Wel Edele Heer P. C. NAUTA, in leven Visiteur der In- en Uitgaande Regten en Accijnsen alhier, geliefde Echtgenoot van
Harlingen, den 8 Augustus 1848. — GRIETJE RUIJL, Weduwe P. C. Nauta.

*** Heden overleed ons geliefd eenigst Kindje PETRUS JOANNES JACOBUS ruim 15 maanden oud.
Witmarsum, den 9 Augustus 1848. — H. M. SCRINERIUS. M. C. SCHILGE van SCHAIK.
Eenige kennisgeving.

*** Heden voormiddag overleed in den ouderdom van 92 jaren en ruim maanden, onze waarde Vader en Behuwdvader, de Heer WATZE RUITENGA in leven Apotheker en Drogist enz. alhier.
Harlingen, den 10 Augustus 1848. — JOHs. W. RUITENGA. *Uit aller naam.*

Heden ontsliep mijne geliefde Echtgenoot MAGDALENA SAS SNETHLAGE, in den ouderdom van 34 jaren en bijna 6 maanden, aan de gevolgen eener zenuw-zinking ziekte, nalatende twee nog jonge Kinderen uit een vroeger huwelijk. Diep bedroefd staren wij haar na.

Anjum, den 10 Augustus 1848. — C. J. VAN KAMMEN.

Eenige kennisgeving.

*** Heden avond overleed mijn waarde Man HAANTJE FETZES HANNEMA, in den gezegenden ouderdom van 85 jaren en ruim 8 maanden, na eene gelukkige Echtverbindtenis van bijna 42 jaren.

Dedgum, den 11 Augustus 1848. — A. KEIMPES, Wed. H. F. HANNEMA.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 8 tot en met den 14 Augustus 1848 aangegeven: 7 Geboren. 12 Overleden. 3 Huwelijken.

Opgave van den Prijs en de aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, aan de Stads-Waag te Leeuwarden, den 11 Augustus 1848:

PRIJS.	AANVOER.
BOTER *f* 36,00.	1002/4 246/8 en 158/16.
KAAS *f* 20,00 à *f* 25,00.	9,987 Ned. ponden.

BOTERPRIJZEN, bedongen door het *FRIESCH GENOOTSCHAP van Proefondervindelijken Landbouw:*

LEEUWARDEN, den 11 Augustus 1848, *f* 36,00.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 12 Augustus 1848.

			Gebl.
NEDERLAND.			
Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt.	$43\frac{3}{4}$	$44\frac{1}{4}$	$44\frac{3}{16}$
Dito dito .. 3 »	$51\frac{1}{4}$	$51\frac{3}{4}$	$51\frac{3}{8}$
Dito dito ... 4 »	$68\frac{1}{2}$	69	$68\frac{7}{8}$
Amort.-Synd. $3\frac{1}{2}$ »			
Handel-Maats. $4\frac{1}{2}$ »			
SPANJE.			
Leen. *Ard.* v. 85 £ 5 pCt.	$8\frac{1}{4}$	$8\frac{3}{4}$	$8\frac{1}{2}$
» » v. 510 £ 5 »	8	$8\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{4}$
Ditoonbep. Stuk. 5 »	8	$8\frac{1}{4}$	
» .... 3 »			
ditoBinnenl. à 6/m 3 »	$17\frac{1}{2}$	18	$17\frac{7}{8}$
Ardoin Coupon	$5\frac{3}{4}$	$6\frac{1}{4}$	
PORTUGAL.			
Neg. te Londen 3 pCt.			
Dito dito ..... 4 »			

			Gebl.
RUSLAND.			
Ob. bij *H.* 1798/1816 5 pCt.	$96\frac{1}{4}$	$96\frac{3}{4}$	$96\frac{1}{2}$
dito dito 1828/1829 5 »	$96\frac{1}{4}$	97	$96\frac{3}{4}$
Dito bij dito .. 4 »	75	$75\frac{1}{4}$	
Dito bij *Stiegl.* 4 »	$74\frac{3}{4}$	75	
OOSTENRIJK.			
Metaliek ..... 5 pCt.	$68\frac{3}{4}$	$69\frac{3}{4}$	69
W. B. bij *G. & Co.* 5 »			
AMERIKA.			
Bank-Actien V. Staten			
Braz. 1824 £ 100 5 pCt.	$71\frac{3}{4}$	$72\frac{1}{4}$	72
» » £ 200 5 »			
Peru..	$15\frac{3}{4}$	16	$15\frac{7}{8}$
Grenada.............	$11\frac{1}{4}$	$12\frac{1}{4}$	
Mexico.............	16	$16\frac{1}{2}$	$16\frac{1}{4}$
Venezuela...			

De markt was algemeen gunstig gestemd, zoo mede binnen- als buitenlandsche fondsen, waartoe voornamelijk bij heeft gedragen de hooger koers der Oostenrijksche fondsen van Weenen en Frankfort; zijnde de Oostenrijksche fondsen hernieuwd belangrijk gestegen, met levendigen handel; de overige handel was van geen beteekenis.

Zondag 13 Augustus.

Integralen 44, $43\frac{15}{16}$. Sp. Binnenl. 3 pCts. $17\frac{13}{16}$. Metal. $2\frac{1}{2}$ pCts. $36\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$, 36. — De hooger afkomende koersen der Oostenr, fondsen van Weenen van jongstl. Woensdag bleven hier zonder invloed, zelfs zijn $2\frac{1}{2}$ pCts. Metaliek nog beneden den slotkoers van gisteren verhandeld. — Integralen waren insgelijks bij niet levendigen omzet iets flaauwer.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN GAASTERLAND, maken bekend, dat de gewone jaarlijksche WILDEMARKT, dit jaar invalt op Donderdag en Vrijdag den 17 en 18 Augustus: dat van wege het Bestuur op laatstgemelden dag, op de Wildemarkt zal worden Verharddraafd: een vrij te vereeren Prijs van *zes GOUDEN TIENGULDEN-STUKKEN*, indien daartoe minstens zes Paarden, tot genoegen der Keurmeesters en geen Goud of Zilver onder den man hebbende gewonnen, tenzij zulks geschied zij beneden driejarigen onderdom, worden aangeboden: dat de aangave der Paarden zal moeten geschieden ten Raadhuize te Balk, des voormiddags ten 11 ure, de Keuring ten 12 ure en onmiddellijk daarna de Loting, terwijl de Draverij ten 2 ure zal aanvangen: voorts dat de Standplaatsen voor Kramen, Tenten, enz. des Woensdags morgens te voren ten 8 ure bij loting, op de Wildemarkt zullen worden aangewezen; eindelijk, dat de KERMIS te Balk, zal worden gehouden op Maandag den 21 derzelfde maand, terwijl op Woensdag daaraanvolgende te Balk eene PAARDEN- en BEESTENMARKT zal plaats hebben.

Balk, den 8 Augustus 1848.

Grietman en Assessoren voornoemd,
G. R. G. v. SWINDEREN.
Van wege dezelven,
W. J. HEMSING.

Met de vereischte toestemming gedenken de Kasteleins en eenige Liefhebbers te Balk, op Maandag den 21 Augustus e. k. te laten Verharddraven en aan den winnaar vrij te vereeren: *Een zware, netbewerkte ZILVEREN TAFELTABAKSPOT en DITO KOMFOOR, ter waarde van f 90*, indien daartoe minstens acht Paarden tot genoegen der Keurmeesters, geene meerdere dan twee Prijzen van Goud of Zilver onder den Man hebbende gewonnen, worden aangeboden.

De aangave zal moeten geschieden des voormiddags ten 11 ure van gemelden dag, bij DOOPER, in de Roskam.

DE GRIETMAN VAN WONSERADEEL, maakt bij deze bekend, dat de passage door en over de Arummer Schotelbank, van af heden tot nadere bekendmaking is afgesloten, ten gevolge de aan die Pijp te doene herstellingen.

Bolsward, den 14 Augustus 1848.

De Grietman voornoemd,
C. BINKES.

HOUTVEILING.

De Notaris MR. J. D. v. D. PLAATS, te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van S. TULP, aldaar, op Donderdag den 17 Augustus 1848, des morgens ten 9 ure, op de Stadswal bij de Kazern aldaar, verkoopen:

3 à 4 ladingen beste EIKEN WOUDBOOMEN, van onderscheidene zwaarte en lengte, eene aanzienlijke partij KROMHOUT, HEK- en STEKPALEN, LEGGERS en DAMLEGGERS, 20 zware ESSCHEN BOOMEN; voorts eene lading IJPEN en ESSCHEN BOOMEN, waaronder twee zware, zeer geschikt voor Huis- en Scheepstimmerlieden, Molen- en Wagenmakers, Kastmakers, Kuipers, Pompmakers, Wieldraaijers enz.; aangevoerd door de Kooplieden *H. B.* en *K. B. Postma*, te Surhuisterveen.

De Notaris G. POSTHUMA, te Dockum, zal, op Donderdag den 17 Augustus 1848, des morgens precies ten 9 ure, ten sterfhuize van *Wijbe Watzes Bosma*, te Dockum, bij boelgoed verkoopen, de posten boven *f* 10 op 6 maanden crediet, tegen voldoende borgstelling:

MEUBELEN en HUISGERAAD, bestaande in: 1 Kabinet, 1 Secretaire, 1 Staartstukklok, 2 Bedden met toebehooren, Tafels, Stoelen, Porselein, Koper-, Tinen IJzerwerk, Linnen en Wollen, Mans-kleederen, eenig Zilverwerk, enz.

Eene beste CHAIS, 1 CHAISGEREID, ongeveer 12 *weiden best gewonnen* HOOI, in 6 perceelen, ongeveer 50 *ton* BAGGELAAR TURF, ongeveer 50 N. ℔ SPEK en VLEESCH, 1 *zwart bereden* MERRIEPAARD, 4 *vette* KOEIJEN, 1 MELKKOE en 4 LAMMEREN, 1 *perceel* WEIT, staande op een stuk Land 91 roede 85 el 91 palm ($2\frac{1}{2}$ pond.) te Oostrum.

Een groote MESTHOOP, zittende bij de Huizing te Oostrum, door *D. A. Katsma* bewoond, in 2 perceelen, en

Het regt van BEWEIDING van 2 stukken Land onder Oostrum en van een Schar aan den Dijk aldaar, tot 12 November e. k.

Eerstdaags na bekomene regterlijke authorisatie, zullen worden verkocht: de VASTIGHEDEN, behoorende tot de Nalatenschap van *Wijbe Watzes Bosma.*

AANBESTEDING.

MR. J. HAITSMA MULIER, te Bolsward, gedenkt, bij geslotene briefjes aan te besteden: Het WEDER OPBOUWEN eener STELPHUIZINGE, in de plaats van het op den 10 Augustus ll. afgebrande Huis no 40, te Arkum, onder Tjerkwerd, bewoond geweest door *Pier IJsbrands van Gosliga.* En zulks met bijlevering van de benoodigde Materialen. — Het Bestek en de Voorwaarden dezer Besteding zullen van af Maandag den 21 Augustus e. k. ter lezing liggen in het Logement de Wijnberg te Bolsward; de aanwijzing op de plaats zelve zal geschieden op Vrijdag den 25 derzelfde maand, des morgens ten 9 ure, en de briefjes der gegadigden moeten zijn ingeleverd vóór of op den 28 daaraanvolgende, ten huize van P. PEEREBOOM, te Bolsward.

VAARTSLATTING.

Op Zaturdag den 19 Augustus 1848, des middags ten 12 ure, zal, in de Herberg te Baijum, in één perceel worden aanbesteed: Het AFDAMMEN, DROOGMAKEN en SLATTEN van de BAIJUMMER DORPSVAART, hebbende eene lengte van 1980 el.

Het Bestek en de Conditien zullen ter inzage van de belanghebbenden liggen in de Herberg te Baijum, van af heden, terwijl aanwijzing in loco zal gedaan worden op den dag der aanbesteding, van 's morgens 8 tot 11 ure.

AANBESTEDING.

COMMISSARISSEN uit de Plaatselijke Besturen van *Franekeradeel, Hennaarderadeel* en *Wonseradeel* en GECOMMITTEERDEN uit de Onderhoudpligtigen, zullen, op *Zaturdag den 19 Augustus* 1848, des namiddags ten 3 ure, in de Herberg van *Jan van Dijk*, te Tzum, bij inschrijving en opbod aanbesteden:

Het AFDAMMEN, DROOGMAKEN en SLATTEN van de TZUMMER-LOLLUMER VAART, over eene lengte van p. m. 4900 el, in één perceel.

Het Bestek waarop deze aanbesteding geschiedt, ligt ter lezing in bovengenoemde Herberg; terwijl voorts op den dag der aanbesteding de noodige aanwijzingen op het terrein, aan de gegadigden, door den op het werk aanwezigen Opzigter zullen worden gedaan, aan te vangen des morgens ten 9 ure, in den dorpe *Tzum.*

FAILLISSEMENT.

Extract-Vonnis.

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te Sneek, in Raadkamer vergaderd, van den vijfden Augustus 1800 acht en veertig, behoorlijk geregistreerd, is PIETER JANS MULDER, Rog-, Weit-, Pel- en Mosterdmolenaar en Winkelier, woonachtig te Woudsend, verklaard te zijn in staat van faillissement, en den dag des aanvangs van het faillissement bepaald op den vierden Augustus 1800 acht en veertig, terwijl daarbij als Regter-Commissaris is benoemd, de Heer Mr. HERMAN ULRIE HUGUENIN, Lid van gemelde Regtbank, en tot Curator in hetzelve, de Heer Mr. HARMEN HIDDINGA, Procureur bij diezelfde Regtbank.

Voor Extract conform,
H. HIDDINGA.

Een jeder die iets te vorderen heeft *van*, of verschuldigd is *aan* de nagelaten boedel van wijlen den Heer GERBEN EEKMA STAM, in leven Med. Doctor te Franeker, gelieve daarvan vóór of op den 25 Augustus 1848, opgave te doen ten Kantore van den Notaris WIJMA, te Harlingen.

Al diegenen welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den nagelaten boedel van wijlen den Heer PIETER LOOTSMA, in leven Opzigter bij den Waterstaat te Stavoren, en diens Echtgenoote RINSKE HORNSTA, beide overleden, gelieven daarvan opgave of betaling te doen, vóór of uiterlijk op den 29 dezer, aan H. T. DE JONG en JACOB PIETER LOOTSMA, te Stavoren.

Stavoren, den 14 Augustus 1848. — J. P. LOOTSMA.

VOORLOOPIG BERIGT.

Aan de belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat de KOST- en DAGSCHOOL voor jonge Jufvrouwen te Dockum, eerstdaags (de juiste tijd nader te bepalen) weder zal worden geopend.

De Ondergeteekende EILARD JACOBUS ATTEMA, bij Besluit van Z. M. den Koning, dd. 13 Julij jl., no. 80, *benoemd tot NOTARIS te Dragten*, Arrond. Heerenveen, ter vervanging van wijlen den Heer *K. J. van der Veen*, heeft de eer aan belanghebbenden te kennen te geven, dat door hem in definitive bewaring zijn overgenomen, *alle Minuten of Akten, Registers enz. van den overledenen Notaris, den Heer Karst Jans van der Veen.*

Dragten, den 9 Augustus 1848. — E. J. ATTEMA, *Notaris.*

De Heer F. GAMBEY, Directeur van de Gaz-fabrijk in deze stad, heeft de eer, ten gevolge verschillende verminderingen, ter kennis van verbruikers van COKE te brengen, de prijs, te beginnen met *heden*, is gesteld: voor de verbruikers in de stad 75 Cent, en buiten dezelve woonachtig 60 Cent de mud.

Leeuwarden, den 14 Augustus 1848.

Nieuwe, zeer gevoelige en deugdzame KOPEREN en IJZEREN BALANSEN, worden voortdurend vervaardigd en verkocht, zoo mede alle soorten van oude geheel in orde gemaakt, bij den Arrondissements IJker te Sneek

K. J. KROL.

HOLLOWAY'S PILLEN

een zeker middel tegen *Kortademigheid.* Lees het volgende geval. *James Holmes*, een Katoenspinner, woonachtig te Ancoates, Manchester, was gedurende de 3 laatste jaren kortademig; hij was dikwerf zoo erg, dat als hij uit het bed kwam, hij volstrekt niet spreken of den adem goed doorhalen kon, en een half uur hoesten en opgeven moest, en dacht te zullen stikken; hij was zeer in krachten afgenomen, en nadat alle geneeswijzen gefaald hadden, bezigde hij deze wonderbare Pillen, die alle kenteekenen van kortademigheid geheel en al wegnamen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen van heden af de volgende:

Doosjes PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, - 7,75, - 15,50, - 23,50. Potjes ZALF van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3.30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage, à contant*, te bekomen bij den Heer P. DE VRIES Pz. Depôthouder te Leeuwarden, of aan het Hoofddepôt, bij den Heer F. E. VAN SANTEN KOLFF, te Rotterdam, alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

Na bekomene vergunning, brengen de LEEUWARDER TREKSCHIPPERS, varende van hier naar *HARLINGEN* en terug, ter kennis van het Publiek, dat zij niet meer des Zondags-avonds met het Nachtschip zullen varen, maar die beurtreis des Maandags morgens ten 4 ure zullen waarnemen, uithoofde er des Maandags geen Beurtman van *Harlingen* naar *Amsterdam* afvaart.

Leeuwarden, den 14 Augustus 1848.

Kaatspartij te Kimswerd.

Met toestemming van het Edel Achtbaar Bestuur van Wonseradeel, gedenken de Kastelein T. H. DE VRIES en eenige Ingezetenen, op Zondag den 20 Augustus 1848, te laten Verkaatsen en vrij te vereeren: *Eene brillante ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS*, tot Prijs. De aangifte der mededingers vóór des namiddags één ure, waarna onmiddelijk het Kaatsen een aanvang zal nemen.

Harddraverij met Paarden te Bolsward,

op Dingsdag den 29 Augustus 1848.

PRIJS: *EEN KOSTBAAR BEWERKT STUK ZILVER*, door alle Paarden welke tot genoegen der Keurmeesters zijn.

Aangifte en keuring dienzelfden dag, des voormiddags ten 11 ure, in de Societeit de Doelen aldaar.

Eene fatsoenlijke **JUFVROUW**, van middelbaren leeftijd en Protestantsche Godsdienst, zag zich gaarne op November e. k. of eerder geplaatst als **HUISHOUDSTER** of tot **GEZELSCHAP** in een klein gezin. Eene veeljarige ondervinding, goed humeur, gezond ligchaamsgestel en opgeruimde geest doen haar zich vertrouwend aanbevelen.

Adres *franco onder letter E*, bij A. VAN ZUIJLEN, bij de Put te *Leeuwarden.*

ER WORDT VERMIST: Een **GOUDEN KNIPBEUGELTJE.** Wie hetzelve weder terug brengt aan A. VAN ZUIJLEN, bij de Put te *Leeuwarden*, zal voor zijne moeite beloond worden.

MEN VRAAGT in de voornaamste dorpen der provincie *Vriesland* CORRESPONDENTEN voor de *DORDRECHTSCHE* MAATSCHAPPIJ VAN BRANDVERZEKERING.

Informatien zijn franco te bekomen bij den Agent P. M. KESLER, op het Heeren Walletje, lett. G, no. 68, te Leeuwarden.

APOTHEEK. Men verlangt met November aanstaande of eerder, in de Apotheek van Mejufvrouw de Wed. L. NOË, te Leeuwarden, een bekwaam BEDIENDE. Adres met franco brieven of in persoon bij bovengenoemde.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.